

Усе це дозволяє передбачати підвищення популярності мережевих технологій та служб Інтернету.

З появою Інтернету та розвитком його сервісів відбувається перехід до електронних форм традиційних документів. Це включає новинні стрічки на вебсайтах, особисті блоги, щоденники, що знаходяться в мережі, а також рукописи, розміщені на різних інтернет-ресурсах. Крім цього, такі сервіси, як відеохостинг, рішуче конкурують з традиційним телебаченням. Також виникають нові напрями мистецтва, такі як цифрове малювання, електронна музика та комп'ютерна анімація.

Важливо відзначити, що переваги, які пропонує мережа Інтернет як платформа, і вебсайти як окремі одиниці для представлення документованої інформації, дозволили їм зайняти провідні позиції в сучасному інформаційному суспільстві серед засобів документування, зберігання та обробки інформації. Це призвело до поступового зменшення частки документів на паперових носіях у користуванні. Це стало можливим завдяки постійному розвитку як самої мережі Інтернет (зниження вартості доступу до неї для кінцевих користувачів, поліпшення якості та зниження вартості послуг хостинг-провайдерів, підвищення швидкості передачі даних), так і інструментів для документування та введення інформації в Інтернет (спрощення засобів створення вебсайтів, поява передових технологій адміністрування вебсайтів, спрямованих на полегшення взаємодії зі споживачем).

До сучасних тенденцій у розвитку технологій створення та функціонування вебсайтів слід віднести такі фактори:

- використання технологій обробки інформації на стороні користувача, таких як JavaScript, Flash, Silverlight;
- поява та прогрес концепції Web 2.0 як інструменту для спрощення документування інформації;
- захист контенту вебсайтів як інтелектуальної власності від несанкціонованого використання, такого як копіювання, друкування, пересилання.

Отже, у сучасному світі вебсайт стає важливим інструментом для інтеграції будь-якої установи в інформаційний простір. Належне розроблення та функціонування вебсайту дозволяє установам не лише представити свою діяльність та послуги в онлайн-середовищі, а й активно взаємодіяти з аудиторією, забезпечуючи легкий доступ до інформації та можливість здійснення різноманітних операцій. Вебсайт стає мостом між установою та її клієнтами чи користувачами, стимулюючи розвиток відносин і сприяючи досягненню поставлених цілей. Таким чином, розроблений та ефективно функціонуючий вебсайт відкриває нові можливості для інтеграції установи в сучасний інформаційний простір, сприяючи її успішному розвитку та досягненню стратегічних цілей.

А. Рубан

БІБЛІОТЕКА В ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

А. Ruban

LIBRARY IN THE INFORMATION AND EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Створення бібліографічних видань у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського (далі — ДНІПБ) є важливим складником розкриття інформаційних ресурсів із метою надання якнайширшого доступу до них користувачів. Основними завданнями, що постають перед бібліотекою при

підготовці бібліографічних посібників бібліотекознавчої тематики, є інформаційне забезпечення працівників мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, оскільки ДНПБ є для них головним науково-методичним центром.

У період з 2003 р. до 2019 р. у серії «На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек» фахівці ДНПБ здійснювали впорядкування та підготовку науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства» (усього вийшло 4 випуски). Логічним і тематичним продовженням зазначених покажчиків стало видання у 2022 р. науково-допоміжного бібліографічного посібника «Бібліотека в інформаційно-освітньому середовищі», підготовленого в межах НД «Інформаційні ресурси освітянських бібліотек у розвитку педагогіки, психології та освіти» (2020–2022). Актуальність створення видання розглянуто не лише з позицій розкриття змісту галузевого інформаційного ресурсу та доступу до нього, а й як важливе джерело інформації в системі фахового науково-інформаційного обслуговування.

Базою для пошуку джерел інформації слугували інформаційні ресурси ДНПБ, а також інших провідних бібліотек (Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, Національної бібліотеки України для дітей, Національної історичної бібліотеки України, Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка, Державної бібліотеки України для юнацтва та ін.), інтернет-ресурси (зокрема використано зарубіжні публікації бібліотекознавчої тематики із баз даних EBSCO Publishing). Особливу увагу приділено виданням книгозбірень мережі освітянських бібліотек України.

Посібник містить 951 частково анотований бібліографічний запис і має 7 розділів, у яких відображено законодавчі й нормативні документи, монографії, довідники, бібліографічні й навчальні посібники, методичні рекомендації, матеріали конференцій та науково-практичних семінарів, статті з наукових збірників, періодичних і продовжуваних видань, електронні ресурси за період 2019–2021 рр. У складі допоміжного апарату — передмова, іменний покажчик і зміст. Для оперативного доступу до повних текстів публікацій в бібліографічному посібнику подано посилання на їхні адреси (URL) в Інтернеті.

Передмова, яка має на меті зорієнтувати користувача в змісті, відображає ключові аспекти тематики видання. Проблемне поле феномену бібліотеки в контексті інформаційно-освітнього середовища охоплює широке коло питань, які представлені у структурі: Розділ 1. Законодавча і нормативна база діяльності бібліотек в Україні; Розділ 2. Загальні засади бібліотечної справи. Бібліотечна система України; Розділ 3. Цифровізація бібліотек; Розділ 4. Формування інформаційних ресурсів бібліотек; Розділ 5. Забезпечення інформаційних і соціокультурних потреб користувачів; Розділ 6. Наукова та науково-методична діяльність бібліотек; Розділ 7. Організаційна та управлінська діяльність бібліотек.

У бібліографічному посібнику знайшли відображення публікації з таких актуальних питань, як робота бібліотек під час пандемії, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2; трансформація та розширення функцій бібліотек у сучасному цифровому просторі; застосування цифрових і мобільних технологій в бібліотечній справі — оцифрування документів, мобільні застосунки, мультимедійні технології в інформаційно-бібліотечному обслуговуванні користувачів, організація віртуальних виставок, електронні бібліотеки, репозитарії, вебпортали, вебсайти

бібліотек; використання бібліотеками соціальних мереж та медіахостингів; мережева кібербезпека в бібліотеці; проектна діяльність; превентивні методи збереження документів бібліотек у несприятливих екологічних умовах, у т. ч. питання охорони книжкових пам'яток; функціонування історико-культурних фондів та колекцій; авторитетний контроль та інформаційно-пошуковий тезаурус; використання гейміфікації в бібліотеках; організація бібліотечних квестів; формування медіаграмотності, критичного мислення, академічної доброчесності; роль бібліотеки в забезпеченні системної підтримки наукових досліджень; бібліометрія, наукометрія в бібліотечній діяльності; інформаційно-аналітична діяльність сучасної бібліотеки; міжнародне співробітництво бібліотек; національно-патріотичне виховання; грантова діяльність; інклюзивно-мистецькі простори в бібліотеках; бібліотечний дизайн; інтернет-маркетинг у діяльності бібліотек; брендинг і айдентика в бібліотеці; «цифрові» професії інформаційного фахівця, а також багато інших питань практичної діяльності книгозбірень. Тобто відображено публікації з актуальних питань теорії, методики та практики бібліотечної діяльності, організації роботи бібліотек на сучасному етапі. Усе це сприяє розповсюдженню кращого досвіду діяльності бібліотек, науково-методичному та науково-інформаційному забезпеченню діяльності освітянських бібліотек України, актуалізації питання модернізації науково-інформаційної діяльності, підвищенню якості інформаційного обслуговування користувачів, удосконаленню професійної діяльності фахівців книгозбірень освітянської галузі України в умовах постійних змін соціально-економічного розвитку суспільства; стимулюватиме проведення нових наукових досліджень щодо формування та використання інформаційних ресурсів, упровадження інноваційних технологій в роботу книгозбірень.

Наповнення бібліографічного покажчика відповідає головній меті, заявленій в передмові, — допомога в самоосвітній діяльності фахівців книгозбірень, що входять до складу мережі освітянських бібліотек України, а також спеціалістів суміжних галузей, які за родом своєї діяльності потребують використання бібліотекознавчих документів.

О. Сокур, О. Клименко

**ВЗАЄМОДІЯ В НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

O. Sokur, O. Klymenko

**INTERACTION IN THE SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL ACTIVITIES
OF THE V. I. VERNADSKYI NATIONAL LIBRARY
OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW**

Реалії війни зумовили максимальне перенесення багатьох напрямів діяльності наукових бібліотек в електронне середовище. Головним науково-інформаційним комплексом держави є Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ), яка впродовж більше 100 років неодноразово змінювала свою назву, але сталими залишалися основні напрями її роботи, серед яких — здійснення як методичного супроводу функціонування НБУВ, так і координації роботи бібліотек наукових установ (НУ) Національної академії наук (НАН) України.